

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Felolvasó szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kétfelét, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-ter 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohányüzletekben.

Éves 12 kor., 6 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Közygylés a városnál.

Tulajdonképen a mult és jelen összejutkötés volt a mai közygylés. A régi rendszer halott, a Patópáloskodás végét járja, a polgárság mindinkább megnyugodhatik abban, hogy rövid idő alatt sok-sok évnek mulasztásait hozhatjuk rendbe.

A mai közygylés két ügygel foglalkozott: a vásártér rendezésével és a város függő kölcsönével. Az előbbi a mi városunk keretében országos érdekl, az utóbbinál sokszor és súlyos természetű visszaélések fordultak elő, amelyek miatt nem egy fegyelmi vizsgálat zavarta a törvényhatósági bizottság munkálkodásának nyugodt menetét.

Saára Gyula dr. polgármester bevezetőleg hosszabb beszédben terjeszkedett ki a két tárgy fontosságára. A vásártér rendezése régi óhaja a város gazdaközönségének. A végleges rendezést az érdekeltek óhaja szerint kívánja elintéztetni, hogy t. i. a fehérvári lakosok ne fizessenek helypénzt. A közygylés tagjai élénk helyesléssel vették az indítványt tudomásul.

A függő kölcsönöknél a polgármester föltétlenül szükségesnek tartja az időben való intézkedést, mert egy 24 óráig sem óhajt törvénytelen helyzetet. A közygylés lelkes éljenzése mutatta, hogy a polgárok legteljesebb mértékben helyeslik a polgármesteri indítványt, melynek értelmében vége szakad annak a helytelen rendszernek, a mely kiadásokat, beveteleket more patrio kezel

és csak a tények megtörténte után állította a közygylést megváltozhatlan helyzetek elé.

Részletes jelentésünk a következő:

Saára Gyula dr. polgármester 10 órakor megnyitotta a közygylést. Helyettes t. főigyzésnek Borcherth Jenő drt, hitelesítőknek Dieballa Györgyöt és Boross Sándort kérte fel. Jelzi a közygylés összehívását. H. Kiss István v. b. tag a márciusi közygylésen interpellált a vásártér rendezése ügyében. Ő-csak akkor akart a közygylés elé javaslattal lépni, ha a számadatok rendelkezésére állanak. Mivel azonban a legközelebbi vásár a küszöbön áll, szükségesnek tartotta a sürgős intézkedést.

A számvevőség jelentést tett, hogy a város fizetési kötelezettségeinek képtelen eleget tenni. Aug. 18-án, valamint szept. elején összesen 42 ezer kor. összegre volna szükség, amelyre azonban eddig nincs fedezet. Ő hiszi, hogy addig a pótdadékból be fog folyni a szükséges összeg, de mivel egy 24 óráig sem óhajt törvényen kívüli állapotot, a közygylés fölhatalmazását kéri arra, hogy jelölje meg milyen forrásból teljesíthetjük a követelések kiegyenlítését. Jelzi, hogy a városi pénztárnak 1907. év végén 137 ezer 979 korona künn levő követelése volt, 1908-ra pedig már 212 ezer korona van künn, a földbérből 93,983 korona nincs még befizetve. Kijelenti, hogy ezen összegek behajtását a legerélyesebben sürgetni fogja. (Élénk helyeslés.)

Mohay Lajos pénzügyi tanácsos az állatvásárra nézve előterjeszti a tanács javaslatát, a mely szerint az osztályok szerinti megkülönböztetést meg kell szüntetni s minden ló után 60 fillér fizetendő. Ez alól a helybeliek fölmentetnek. A járatás összegét 20 fillérbe állapítják meg egy a helybeliekre, mint a vidékiekre nézve. Az üres

kocsikat a miniszteri rendelet értelmében a márvásártérre kell elhelyezni. Miniszteri javaslatot ajánlja elfogadásra úgy, hogy a városi jóváhagyás föltételével már a jövő heti vásáron érvényben legyen. (Helyeslés.)

Többek hozzászólása után a közygylés elfogadta Lits Ferenc v. b. t. indítványát, hogy irjanak fel a miniszterhez, hogy a városnak a kocsik mellett lehessen árusítani.

Reé István főkapitány, Antal Ferenc v. b. tagnak felelve kijelenti, hogy a vásár szombaton nem tartható, mert a fehérvári vásár csak vásárnapi és hétfőre engedélyeztetett.

Mohay Lajos p. ü. tanácsos jelenti, hogy a számvevőség adatai szerint aug. 18-án és szept. 1-én esetleg akadályok merülhetnek fel a fizetési kötelezettségek körül. Remény szerint a Közigazgatási létben levő összegeket nem kell igénybe venni, de szükséges volna, hogy szept. 1-én a városi takarékpénztárnál a város javára 50 ezer kor. folyó hitel nyitassák 30 napi visszafizetési kötelezettséggel. (A közygylés egyhangúlag jóváhagyta a tanács előterjesztését.)

Kégl Miklós v. b. t. megütöközik azon, hogy az adó hátralékosok száma olyan igen nagy, kijelenti, hogy ő is évek óta a hátralékosok közé tartozik. De nem a maga hibájából. Hiába kérte ugyanis a számvevőséget, hogy tájékoztatásak adója felől. November előtt, sohasem tették. Így tehát nem is fizetett (Ugy van, ugy van.)

Saára Gyula dr.: Közygylésről levélírással szívesen nyilatkozik. Készséggel elismeri, hogy Kégl Miklósnak teljesen igaz a van. Hibás a kivetési osztály, de még inkább a pénzügyigazgatóság, ahonnan az adókiivetési lajstromok csak szeptember vége felé kerülnek vissza a városba. Az elmaradás ezért történt. Az idén már sikerül a kivetést szeptember végére elkészíteni, jövőre

A fába szorult golyóbis.

— A Fejérmegyei Napló tárcája. —

A priszlopi dombon, a nagy vízválasztó gerincén tarkállott a nires „Karczaba-vár”. Karczaba Iván és a két Vaszily ugyan sült parasztek voltak, de a dombtetőn három házból és mellékhelyeiből álló tanyát büszkén várnak neveztek el. A „vár” körül feküdtek a három Karczabának szántóföldjei, keletre és nyugatra a domb alatt pár kilométernyire egy-egy falu, északra és délre öserdőség. Észak fele el lehetett jutni a Kárpátok gerincére, dél felé a Vihorlátra. Így nem csoda, ha a három Karczaba, de különösen Iván a földmivelés mellett vadászattal is foglalkozott. Hogy milyen vadászat volt ez, kitűnik már abból is, hogy a puskájukon kívül semmi sem volt az övék, ami a vadászathoz szükséges.

Az orvvadászat hozta magával, hogy a Karczabák mind erős tagbaszakadt legények voltak. Mert hát a zablepeny mellé került neha egy kis nyul, óz vagy vadiszná, — sőt nem egyszer szarvas is. Ez erőt adott nekik. A juhturó és zsendice meg pirospozsgás arcot.

Igy tartott volna ez az ideális állapot időt.

len időköz, ha a falunkban meg nem válaszlák b. és z. Bencs Lászlót körjegyző idegen országból (a Bodrogközről), s jött, — mint már egyszer említém, — egy puskával, egy vadásztarisnyával, egy vizslával s egy lovaglókorbacscsal. Egyebe nem volt.

A nagyhangú jegyző, — így hívták a vidéken, — először haragra lobbant midőn Karczabák létezéséről tudomást vett. Bősz haragjának igen nyomatékos kifejezést adott a szolgabíró előtt is. Erélyesen követelte, hogy a rabló népet telepítsék be a faluba, ahova tartoznak. A szolgabíró mosoglott a nagy felháborodáson s csendesen jegyezte meg:

— Barátom, nagyobb urak azok mint mink. Tanácsos lesz keresni a barátságukat.

B. és z. Bencs Lászlónak kidagadtak az erei a nyakán, bősz harag villámolt a szeméből s harsányan bömbölte:

— No hát én megmutatom, hogy egy év alatt elpusztulnak onnét!

Öklével hadonászott, lábával tombolt, de hirtelen megállt s bambán nézett maga köré. Az egész társaság gúnyos és hangos kacagásba tört ki. Szó nélkül vette fajtollas kalapját s kirohant a kaszinónak nevezett korcsmai külön helyiségébe. Nemsokára meg volt a két község vadász-

bérletére az árverés. Az összes erdségeket maga Bencs László bérelte ki évi 5—5 forintokért. Dörzsölte a kezét s mosolyogva szötte a tervet, hogy miként fogja megfojtani a hírhedt orvvadász-familiát.

Alig teltt bele egy pár hónap, a három Karczaba közül mind a hármat megbüntette a szolgabíró orvvadászatért. A Karczabák fizettek s szó nélkül vonultak vissza bagolyvárjukba. Bencs László pedig vigan vadászott tovább. Elismert legjobb lövő volt az egész környéken, kinét golyója még soha sem tévedett el a vadat. Bármikor ha kiment, csak egy gyenge kis hajtásra is, — mindig pompás zsákmánnyal tért haza.

Egyszer azonban különös dolog történt vele. A priszlopi határig üzött egy szarvast s nem tudta sehogy sem puskavégre kapni. A priszlopi vízválasztó gerincen azonban a szarvas, mintha megijedt volna valamitől, hirtelen visszafordult s egyenest neki szaladt a Bencs puskavégének. Egy dörrenés s a szegény állat nagy ugrással elterült a földön. Eppen a szíven hatolt át a golyó.

A diadalma hajsa után Bencs László elfáradt. Puskáját egy fához támasztotta s maga a hatalmas bükk árnyékába heveredve várta fegyvertársát, az erdőkerülőt, akinél az elemózsia volt. A kerülő messze volt s soká tartott, míg

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FELE ÜZLETHELYISÉG —

Mai lapunk 4 oldal.

FJNb0000003

azonban reményli, hogy a pénzügyigazgatással egyetértőleg sikerül a község: pótdó kivételét már július elején eszközölni. (Éljék helyeslés és éljenzés.)
A közgyűlés 12 órákor véget ért.

Testi fenyíték az iskolában.

Beszélgések.

III.

Tudom, akadnak egyesek, akik soraimat elolvassa azt fogják mondani, hogy az általam elmondott esetek a képzelet szüleményei, amelyek a valóságban nem léteznek.

Elmondok egy pár valóban megtörtént esetet. Az Olaj-utcai elemi iskolában volt egy I. osztályos tanítványom, a ki egyik osztálytársának a fejét addig verte a villanyos vezeték oszlopába, míg az összes fogai kihullottak. Szegény gyerek még évekig maradt fogatlan, míg a második fog-sora kinő.

Ugyanott állandó volt a panasz, hogy a nagyobb gyerekek a szülőbe menet a kis leányokat behengergetik a sárba, úgy, hogy azok a szántóföldeken, szőlőkön keresztül kénytelenek üldözőik elől menekülni. A legtrágább káromkodások napirenden vannak. Megtanulták a humánus apáktól. A verekedések mindennapiak — ez hagyján volna — de nem ritkák a bicskázások sem. A Selyem-utcai iskolában egyik fiú úgy hábaszurta a másikat, hogy csaknem behalt. Egy első osztályos tanítványom úgy hasbarugta egyik társát, hogy három hét múlva a rugásba behalt. A másiknak leharapta az ujját. Egyik fiú fülem hallatára összeszidta Krisztusomat, hogy egyebet mit mondott, nem írom le. Tessék megkérdezní a tanítókisasszonyokat, hogy mit mondtak nekik a humánusan nevelt II., III. osztályú fiúcskáknak. En nem írhatom le a papírosra s ők is csak a mamájuknak merték elmondani. Egyik tanítványom a féreessöhelyen cukorszinegre fölakasztotta magát. A lopások szerföltött gyakoriat. Különösen a szőlőshegyen sokszor oly raffinált módon, hogy az ember nem győz eléggé csodálkozni. Felőtt tolvajok nem egyszer apró gyermekeket bujtatnak be az ablakon, hogy a lopott jószágokat általuk kiadassák. Felőtt urak és hölgyek iránl való tiszteletlenség sokszor megdöbbenő. Tavaly Erzsébet Amália főhercegnőt az iskolás gyermekek az utcán megdöbalták.

Ezek az apró kis humanisták cselekedetei. Mondok nagyobbakat:
Az ipariskola és az ismétlő iskolák növen-

dékel, különösen mióta a szociáldemokrácia rájuk vetette magát s a Népszavában rakoncátlanokká saik csatlósára találtak, meglepő az elvadás. Az egyik hitoktatónak azt kiabálták oda: — Minek beszél az Istenről, a mi nincs, beszéljen inkább a szociáldemokrata szakszervekedésről.

Egyik hitoktató rászólt a rendetlenkedőkre s azok testületileg kivonultak a teremből. Egy másikat a lármájukkal addig maceráltak, míg vette a kalapját és otthagya őket, hogy többé sohase menjen közéjük. Utána ment egy harmadik. Ez ellen szervezkedtek. Félóráig nem engedték szóhoz jutni. Minden két percben belépett egy suhanc, akit a többi röhögéssel és kiabálással fogadott. A hitoktató egy darabig próbálkozott, hogy tulkiabálja őket, hasztalan volt, látta, hogy szervezett banda működik ellene, fölkapta a széket és megígérte, hogy leüti azt, aki csendben nem lesz. Ez hatott. Aztán mindig csendben tanított. Vannak, a kiket egész évben nem lehet rábírní, hogy hittan órára menjenek. Mikor az egyikért oda izentek, ez a felelet jött:

— Azt izente édesapám, hogy üsse agyon a tiszteletlen ő. Ő már nem bír vele, mindennap verekednek.

Volt egy fiú, aki egész órákon át hangosan morgott, úgy, hogy nem lehetett föle szót érteni. A tanító a sok hasztalan figyelmeztetés után végre elvesztette türelmét s botot emelt rá. Az kicsavarta a kezéből s el akarta a tanítót verni. A tanító kénytelen volt kalap nélkül a város házára elszaladni. Ugyanezt akarta tenni a másik tanítóval, aki szintén megsokalta a morgását. Mikor maga elé hita, felemelte a kezét, összekaromlotta a tanítót s beígérte neki, hogy úgy jár, mint az a másik járt. A tanító azonban szerencsére erősebb volt s kifozta az osztályból. Ez használt, rendes lett s egész évben se hittan órán se a reális tantárgyak óráin nem volt vele baj.

Ez néhány kikapott eset a sok száz közül. A nevekkel is szolgálók, de ilyen eseteket számszámra lehet összegyűjteni az egyes iskolák életéből, különösen a külvárosokban.

Mondják meg most már a humanizmus védelmezői, mi a helyesebb: azt a gyermeket néha-napján egy kis pálccával megfenyíteni, a rakoncátlaniságot kellő mederbe visszazsorítani, vagy engedni a garázdaságok felburjánzását, hogy a tolvajok, a részeg suhancok, a bicskázók, a gyilkosok száma a fejünkre szaporodjék, hogy a rendőrség még az eddigieknél is keservebb helyzetbe jusson?

Az a pálcá legfeljebb 1—2 napi nyomot hagy a gyermek kevésbé nemes részein, de

használ, a gyermeknek, a szüleinek, az iskola többi tanulóinak.

Persze erre azt mondja valamelyik humanista:

— Tessék szelidebb eszközöket használni.

Erre azt mondom, hogy egyik tanító se kezd a pálccával, hanem előbb végigpróbálja a szelid nyomások mindenféle skáláját s csak mikor összes fáradozásai, 10—20 intése kárba vész, akkor nyul az emített nélkülözhetlen eszközökhöz. Nem mondom én, hogy ez mindennap történik. Dehogy! Sokszor betek elmúlnak s elég a szép szó, de mikor az anyag túlságosan halomra gyűlt, mikor a rakoncátlanabb rész már vérszemet kapott s teljesen a humanizmus légkörében él, akkor végre kénytelen a tanító az erélyesebb eszközökhöz nyulni. S egyszerre vége van a rakoncátlanokodásnak. A büntetés e nemét a gyermeknek nem az iskolában szokták meg, hanem otthon, a szülői háznál. Akárhány gyereket talál az ember, akiknek kék szilvák dagadoznak a szemé alatt.

— Ki bántott?

— Édes apám, mert rossz voltam.

Az egyiknek több centiméteres nyitott seb volt a homlokán. Az apja ütötte rajta haragjában. A másik több napig feküdt, mert az apja dühében megtiporta. Egyiket löccsel, másikat kötéllel, harmadikat léccel verik. Bizonyára nem azért, mert a szép szó használt volna a rendbehozására. S mindezt a szerető szülők okozták, a kiknek a gyermekük a legdrágább kincseik, a szemük fénye. — Tudnék én egy nagyon jó módszert ajánlani a testi fenyíték megszüntetésére. Azt, hogy minden szülő úgy nevelje otthon a gyermekét, hogy az a szép szóra magára hallgasson, hogy sohase legyen annyira csintalan, hogy az édes szülője vele szemben pálccát legyen kénytelen alkalmazni. Ha ezt minden szülő megcsélekedte, ha a 80—100, egy osztályban ülő gyermek között egy sem lesz olyan, a kinél erősebb fegyelmi eszköze van szükség otthon, akkor bizonyosra vehetjük, hogy az iskolára sem lesz e szempotból panasz.

Miért hozom mindezt fel? Azért, mert a magam és mások általános tapasztalatából tudom, hogy az erősebb fegyelmi eszköz teljes kiküszöbölése teljesen lehetetlen. Fehérváron nem ismerem tanítót, aki — mondjuk — egy teljes éven át nélkülözni tudta volna a testi fenyítéket. S a ki a legeslegtrágabb esetben vette csak igénybe, az is vagy kitűnő gyermekanyaghoz jutott — ez privát szerencse, vagy annyira nyugodt, szerencsés, kicsiszolt temperamentuma van, oly művészi fogásokat tudott a gyermekekkel szemben alkalmazni, hogy azok a keményebb eszközök igénybevételé nélkül is behódoltak neki.

a lövés után igazodva, elért hozzá. Bencs Lászlót a fáradság elnyomta egy kissé s lehunyt szemmel szenderegni kezdett. Félálmban valami gyanus zörejt hallott. Megrázkódott; hirtelen felugrott, puskájához rohant s az elhaló zörejt, galgrecsegés irányában elsütötte a fegyvert. Csak a kapszli pukkant el. Egyéb semmi. Nagyot káromkodott a vadász s kinyitotta a puskát. Amulva tapasztalta, hogy a patronból ki van véve a golyó, a puska-por meg ki van szórva a harasztra.

Nem értette a dolgot. S még kevésbé a kerülőnek választát, aki a csodálatos esetre csak annyit mondott:

— Vigyázzon magára a tekintetes ur, ha nagy vaddal találkozik. Inkább szaladjon föl a fára, csak ne löjjön.

— Miért? — codálkozik Bencs.

— Mert a tekintetes ur nem ló többé vadat.

— En? Nem lövök vadat? Ki mondja azt?

— Karczaba Iván. Az elébb láttam futni a bokrok között az urasági erdőbe.

Becs László érthetetlenül csóválta a fejét, de Sztriczó, az öreg kerülő, nem adott neki felvilágosítást.

Es azóta lehetett Bencs László akármilyen express-puskából, belőtt Wenczel-karabélyból, akármilyen vadra, — nem talált soha. Hülyeségnek, ostobaságnak tartotta az egész Karczabesetet s mégis valahányszor célzásra emelte puskáját, mindig eszébe jutott az öreg Sztriczó szava: A tekintetes ur nem ló többé vadat. Es a vadat el is tévesztette mindig.

Eleinte káromkodott, azután toporzékolt, később restelte a dolgot, majd buskomorságba

esett s lemondott a vadászatról. Azt mondta, hogy öreg is már, meg nagyon sok az irodai munka, maholnap mindent a jegyzők vállára sóznak a miniszterek, a megye stb. Így panaszkodott. A körülállók pedig mosolyogtak. Ingerülten káltott fel:

— Mit mosolyogtok? Hát nics igazam?

— Igazad van — szól Dlugolinszky Jeromos, az exgróf — abban, hogy sok a munkátok. De azt a segédjegyző végzi. Ellenben a többiben nincs igazad. A való az, hogy a golyód Karczaba Iván hatalmában van. Az orrvadász, akkor a szarvaslövésnél kivette a golyót fegyveredéből, valahol az erdő mélyén egy bükkfába lyukat furt, abba beletette s leszorította fojtással...

— Nos és mi van ebben?

— Az, hogy amíg azt a golyót valaki ki nem veszi onnét, addig te nem lösz vadat.

— Emeletes butaság. Örültség, ostobaság!

— Lehet, hogy az, — felel nyugodtan Dlugolinszky — de ugy van. Még eddig mindenki úgy járt, aki Karczabákat bántotta.

Bencs László fejét csóválva járt fel-alá a szobában.

— Érthetetlen. — És érthetetlen az is, hogy mért jut mindig az eszembe a Karczaba golyója, mikor lövök.

— Hiszen ez az; emiatt jobban meg a szived, — remeg meg a kezéd s téveszted el a vadat.

— Aztán azt sem értem eddig, mért suttog mindig utánam a nép, ha puskáival megyek valahová. Mindegyik félhangosan kiált utánam: — Megvan-e a golyója? — Most már értem,

Bencs László hol buskomoran, hol dühösen káromkodva járt-kelt a portáján, a szobákban, az irodában. Senki sem mert vele szóba állni. Ha dühös volt, gorombán válaszolt, — ha a tornácon ülve busult, — akkor nem adott feleletet. A járási székhelyen sem volt maradása, mert a szolgabíró mindig azzal a kaján kérdéssel fogadta:

— Nos Lacikám, talán újabb feljelentést hoztál Karczaba Iván ellen?

Kénytelen volt menekülni s tovább keseregni otthonában.

Késő ősz lett, felhangzott az első szarvasbika hatalmas bődülése a Nasztában. A bögés lehallatszott a jegyzőlakba, meg a Karczabavárba is. A vár középső épületének ablakában még világosság látszott. Ott lakott Iván, a legfélelmetesebb testvér. A petroleumos lámpa a falra volt akasztva, az asztalon egy kacsát franciszroszét a család. Iván a lócán ül, nagyot huz a butykosból s a pipára gyujt. Nyilván nagyon fáradságába került s a jó hizott kacsá hazahozása. Egyszer csak felkiált halkán:

— Csitt!

Odakint a kutyák ugatnak s mintha valaki e kert kerítésén ugrott volna át. Tisztán hallotta a száraz rőzsekerítés recsegését s utána a zuhanást. Iván vette a puskáját s ki akart lépni az udvarba. Ebben a pillanatban megkocogtatták az ablakot s utána halkán szólt be valaki:

— Iván! Gyere csak ki!

Karczaba Iván elbámul a hangra. Leteszi a fegyvert, csak süvegét nyomva fejébe, kilép az udvarra s alázatosan köszön:

Vagy pedig veszem az ellenkező esetet. A tanító nem tekinti a tanítás eredményét, hanem azt mondja: ha tudtok, tudtok; ha nem tudtok, megbuktok.

Ha a tanító nem törődik azzal, hogy neki a rajabizott gyermekeket nevelni is kell, hogy az élet számára kell jóra való, tisztességtudó, istent imádó, embert becsülő, törvényt tisztelő, az államnak és társadalomnak hasznos, rendszerető polgárokat formálnia — mondom ha a tanító ezt a szempontot nem veszi figyelembe, úgy is elvezetheti tanítványait az év végéig. De ha van benne lelkiismeretesség és kötelességtudás, föl fog használni minden kelemes és ha kell, még a kollektív eszközök is, hogy a gyermekekből jóra való embereket neveljen.

Egyébként pedig csak nagyon kevés olyan tanítót ismertem meg a ki a gyermekek rakoncátlanokodásait a végtelenségig tűrni tudta volna. Ne feledjük el, akik az elemi iskola után a közép iskola és egyetem lépcsőin áthaladtunk, hogy a tanuló furlangja tanárainak kijátszásában, boszantásában a végtelenségig tud menni. Nem akarok példákat mondani — az én lapomból ne tanuljon az ifjuság olyat — de mindenki tudja, hogy egy-egy gyenge tanár életét mennyire meg tudták a tanítványok keseríteni. Hát ezt nagyon kevés temperamentum bírja el. Hogy a gyerekek pacakázzanak vele, kijátszák, gúny tárgyává tegyék, a mellett ne is tanuljanak, ezt ritka ember tűri el. Pedig a fegyelmzésnek a hiánya ezt eredményezi.

Egész nyugott lélekkel mondom el, hogy kisebb testi fenytéket minden tanító alkalmaz, mert kénytelen vele. Megtilthatják százszor, fenyegethik bármennyiszor, a míg a gyerekek gyerekek lesznek, s amíg a tanítók emberek, husból és vérből valók: erre mindig lesz eset. Epen úgy, mint a hogyan a szülőknek hiába verik a fejükbe az elvet, hogy a testi fenyték inhumánus, mikor a szülő azt látja, hogy az elkerülhetetlen és föltétlenül szükséges, ha a gyermek jövőjével törődni akar, bizony meg fogja fenytetni. Epen így van a tanító is: az ő rakoncátlan nebulóival.

És most egyezzünk ki. Magam is elítélem azt a tanítót, a ki a gyermekekkel szemben brutális, a ki kegyetlenkedik, a ki mulatságot talál a gyermek kintzásban. De a legszükségesebb, az utolsó esetben alkalmazott nélkülözhetetlen testi fenytéket, a mely a gyermekben abszolúte semmi kárt nem okoz, azt nemcsak hogy eltüntetni nem kell, hanem meg kell engedni, vagy legalább nem szabad üldözni. Ez a gyermek, a szülő, az iskola, a társadalom, az állam érdeke. A ki szavaim igazságáról meggyőződni akar, ne az íróasztal,

— Jó estét tekintetes jegyző ur. Tessék beljebb. Mi járattatban ily későn?

B. és Z. Bencs László odalép Ivánhoz s kezét nyújt neki. Egy pillanatig csend, aztán megszólal a jegyző:

— Iván! Semmi bántódás soha sem ér, ha elő tudnád nekem teremteni azt az elátkozott golyót.

— Csak azt uram? Meglesz!

Karczaba Iván bement a házba, magára vette csapóját hóna alá vette puskáját, a pipát zsebre vágta s percz alatt kint volt az udvaron.

— Gyertünk!

Elindultak egyenesen az uradalmi erdő felé. Két patak összefolyásánál Iván megállt. A gyönyörű holdvilágnál a többi bükk közül kifeketelett egy hatalmas toronymagas bükk. Iván odalépett a bükkhöz, kivette bicskáját s egy embermagasságnyira furt lyukból csepüt rántott ki. Aztán egy galydarabbal kipiszkált belőle egy golyót. Meggörgette niarkában, aztán odaadta Bencs Lászlónak:

— Tessék. Itt a golyó.

— Nekem meg itt a kezem.

Köszöntek és elváltak. Karczaba visszament haza, Bencs László meg neki vágott a Nasztáz gerincének. Még az éjjel lött egy gyönyörű tizennegyest.

Es azóta mindig talál, ha löd. De Karczabának sincs bántódása soha. S mindezt a fába szorult golyóbis okozta.

Petronius.

mellől javadalmi paragrafusokat, hanem menjen egy-két hónapra a jehérvári külvárosi iskolába tanítani s akkor be fogja látni, hogy nekem igazam van.

Bilkel Ferenc.

ÜJDONSAGOK.

— **Augusztus 18.** E napon tölti be uralkodónk életének 78-ik évét. E kosszú életből 60 évet töltött az uralkodásban. Az isteni Gondviselés csodálatos testi és szellemi erővel áldotta meg, amely életének nyolcadik évtizedében is képesíti őt, hogy nehéz uralkodói teendőinek nem csüggedő kötelességtudással és páratlan akaraterővel feleljen meg. E napon mindenfelé istenitiszteleteket tartanak, kérve a nemzetek és királyok sorsának Intézőjét, hogy tartsa meg agg uralkodónkat hűséges magyar nemzete javára. A szekesegyházban 9 óra kor lesz ünnepélyes Te Deum, melyet Megyéspüspökünk celebrál s a melyen résztvesznek az összes polgári és katonai hatóságok.

A vásártéren 9 óra kor tábori mise lesz, kedvezőtlen idő esetén a katonaság 8 óra kor vonul sz. misére a felsővárosi plebánia-, továbbá a cisztercita és Ferenc-rendi templomba. Egy óra kor a püspöki palotában diszbed lesz.

— **Egyházmegyei hírek.** A földmivélsügyi miniszter *Hufnagl* János dr. Szekesfehérvár egyházmegyei áldozópap, aki eddig Zavaron gróf Majláth György családjában mint nevelő kiváló érdemeket szerzett, a dunabogdányi plebániára a megyéspüspöknek bemutatta. A megyéspüspök *Krasztina* Lajos budafoki káplánt szekesfehérvári belvárosi káplánnak; *Braun* Gyula dunabogdányi káplánt Budafokra; *Magyar* Sándor bodajki káplánt Csákvárra; *Szabó* Ferenc nagy-perkátai káplánt Bodajkra; *Lechner* János dunadonyi káplánt Ráckevére; *Szabó* János ujmisést II. káplánnak Ráckevére; *Pottornyay* László ráckevi káplánt Dunabogdányba; *Kiss* Lipót káplánt, a ki a betegeskedő mányi plebánost helyettesítette Mányból Dunaadonyra; *Sándy* János ujmisést II. káplánnak Dunaadonyba; *Hodor* István ujmisést Kálozra helyezte.

— **A bodajki ünnepségeket** elmosta az eső. A napok át tartó esőzés teljesen hasznavehetetlenné tette az ünnepségek helyét s így a rendezőség kénytelen volt elodázni az ünnepségek idejét.

Ujabb alkalmas idő kitünésére tárgyalások folynak a központi vezetőség és az ünnepségeken résztvevő községek között.

— **Kinevezés.** A közoktatásügyi miniszter *Maron* István önálló működéssel megbízott gyakorló tanárjelöltet a helybeli főrealskólához h. tanárrá nevezte ki.

— **Az országos tüzoltó-kongresszus** most folyik le Szatmár városában. A kongresszus elnöke megyénk agilis főispánja, Széchenyi Viktor gróf. A kongresszus tüzoltó versennyel van kapcsolatban a verseny júriének elnöke szintén Széchenyi Viktor gróf. A kongresszus legkiemelkedőbb s elhatározóbb pontja annak a vitának eldöntése volt, hogy az országos szövetségből kiszakadva a felsővármegyék külön szövetséget alkossanak. A vitát a mi főispánunk döntötte el, aki azt hangoztatta, hogy az országos szövetség maradjon fent érintetlenül s ennek kebelében megynként alakuljanak hasonló szervezetek. Az indítványt lekeszéssel fogadták.

— **Termésviszonyaink.** Szomoru termésviszonyainkról *Dieballa* György, közgazdasági

előadó statisztika adatokban adott jelentést. Buza termetről holdanként tavaly 12 métermáza, az idén 8, rozs tavaly 12, az idén 10, árpa tavaly 10, az idén 8, zab tavaly 9, az idén 7. Ára volt a búzának tavaly 21 korona, most 22 k. 60 fill. a rozsnek ára volt 18 50 k. most 10 k. árpanak ára volt 15 50 k. most zab ára volt tavaly 15 k. az idén 15 k. Szénét termelt az idén holdanként 8 métermáza, tavaly 15, az ára az idén 13 60 k, tavaly 8 korona volt. Sarju termett az idén 14 métermáza, tavaly 40. Az ára tavaly 13 k. az idén 8, lucerna termelt tavaly 13 métermáza az idén 8, mohar tavaly 16 az idén 10, ára tavaly 13 kor. az idén 16. Szalma termelt tavaly 7 métermáza az idén 4, csalamadé tavaly 12, métermáza az idén 8. Zabszalma ára volt tavaly 4, az idén 8 korona.

— **Lódíjazás.** A fejérmegyei lótenyésztő bizottság a Fejérmegyei Gazdasági Egyesülettel karöltve szept. 27-én Bodajkon lódíjazást rendez. A lódíjazás d. e. 11 óra kor a községháza c. "t levő téren tartatik meg. Díjaztatni fognak: I. Anyakancák ez évi csikókkal. 10' díj. II. Állam. ménekkel befedezett anyakancák csikók nélküli 7' díj. Ezen díjakra pályázhat minden fejérmegyei és szekesfehérvári kisgazda. tényszerű, ha közösi bizonyítvánnyal igazolja, hogy a szopós csikóval bemutatott anyakancák már a csikó születése előtt sajátja volt és hogy a befedezett kanca hosszabb idő óta tulajdonában van. A pályázatból az angol telivér és nori lovak ki vannak kizárva. A bemutatott lovak megbirálását, valamint az odaitelt díjak kiosztását a helyszínen a bírálóbizottság fogja eszközölni.

— **A husdrágaság ellen.** *Köszegről* írja levezelőnk: Köszeg szabad királyi város, képviselőtestület csütörtökön tartott ülésében elhatározta, hogy hatósági mészárszéket állít föl, mert a kartebe lépett mészárosok nem akarják olcsóbbá tenni a hus árát, ambar az élő-marha 40 százezllel olcsóbbodott. A marhahas jelenleg 1 kor. 28 fillér; a borjúhas 1 korona 76 fillér és 1 korona 44 fillér, a disznóhus 1 korona 60 fillér. Elhatározta egyben a Közgylés, *Hegedűs* János dr. tiszti főügyész indítványára, hogy fölír a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a hus és a kenyér ára hatóságilag limitálhassék. Az erre vonatkozó határozatot hasonló kérvény felterjesztése végett megküldi az összes hazai városoknak.

— **Gyilkos villám.** *Juhász* György 78 éves seregélyesi csász a határban volt. Hirtelen zivatar keletkezett, amely elől kutyájában kereszt menedéket a csász. Utközben villám sújtott rá, mely kioltotta életét.

— **Mozognak az elvtársak.** Még mindnyájan emlékezünk arra az idillikus jelenetnél amikor az „*Államosság szavák*“ (de még milyen általános volt!) vezérérőit a városházára tessékelték, majd mikor őket *konytalanították.* A konytalanítottak zárt szervezetének tagja volt annak idején az elvtársak egyik főjakabja is. A kudarc után elült a vihar, a Vörös Ökör pedig úgy megfogott, hogy még csonjtján is zörögtek. A kereskedők kijelentették, hogy többé elvtársal szóba sem állnak, így tehát a szervezet feloszlott. A munka azonban titokban folyt tovább. Az elvtársak pedig addig okozkodtak, míg kisütötték, hogy legjobb lesz új alapszabályokat készíteni, amellyel a főnököket félrevezetik, s talán az alkalmazottak körében is sikerül a gimplifogás. Erre aztán újult erővel indult meg az agitáció. Bizalmas értekezletet kértek a keresztény ifjak körének vezető-főfőitől abban a reményben, hogy sikerül ezeket félrevezetni.

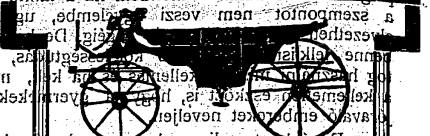
A terv nem vágott be: ifjaink oly sikeresen verték vissza az alattomos támadást, hogy a szociáldemokraták megnyult orral távoztak. Még egy értekezletet könyörögtek. Ezen is ugyanaz lón a sorsuk. Megkapták a méltó feleletet: „Közös érdekeknek közös erővel való kiküzdésére mind hajlandók, de az utolsó csapp vérülgig regaszködnek a kereszthez és nemzeti lobogóhoz. Semmiféle fuzióra nem kaphatók annál kevésbbé, mert hiszen éppen azon fáradoznak, hogy a keresztény kereskedelmi alkalmazottak országos szövetségét megalakítsák.

ASUD... HAVI IRASZMUNY... VENEZUELA... (Left column of text, partially obscured and illegible)

ERŐNYELT... HAVI IRASZMUNY... (Middle column of text, partially obscured and illegible)

HAVI IRASZMUNY... (Top right column of text, partially obscured and illegible)

HIRTLING PAI... (Advertisement for Hirtling Pai, featuring the bicycle image and text describing a service or product)

MILLER L. EGVED... (Advertisement for Miller L. Egved, featuring a portrait and contact information for Budapest)

HORDÓ ELADÁS! (Hoop/Sale advertisement)

hordóimat... (Continuation of the hoop/sale advertisement, detailing terms and prices)

SOEFIMOLITZ ILASZLÓ... (Large advertisement for Soefimolitz Ilaszló, listing services like Szobafestő and Mázoló)

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdáiban, Székesfehérvárott. (Printed by the Ecclesiastical Press in Székesfehérvár)

FJN60000006